Bijlage C. Onderzoeksverslag toegang door ambtenaren

Achtergrond

Het RHCL en Gemeente Maastricht beogen de uitplaatsing van dossiers van twee processen, te weten Aansprakelijkheidsstelling (eenvoudig proces) en WABO (complex proces), naar het e-Depot. Daarbij moet het mogelijk blijven voor de ambtenaar om (eenvoudig) te kunnen zoeken naar zaakinformatie, ongeacht de locatie van het dossier. Voor deze pilot is gekozen voor zoekschil MY-LEX Overheid, mede omdat dit al de huidige zoekschil is van de gemeente Maastricht.

Een schets van de totaalketen [1] geeft een beeld van de interpretatie van de documentenstroom door de domeinen, systemen, alsook actoren, zoals gebruikt tijdens het onderzoek.

Doel

Doel van het deelproject was het onderzoeken van mogelijkheden tot het voor de ambtenaar eenvoudig en samenhangend toegankelijk maken van uitgeplaatste archiefstukken. Het beoogde beeld hierbij is dat de ambtenaar eenvoudig informatie moet kunnen opvragen vanuit een centrale zoekinterface / zoekfunctie, waarbij locatie van de te (door)zoeken dossiers geen rol speelt voor de manier van zoeken. Feitelijk wordt beoogd een (geïntegreerde) zoekbeleving te realiseren, waarbij de nu al beschikbare federated search interface van de gemeente Maastricht als uitgangspunt is genomen.

Vertrouwelijkheid van en autorisaties op informatie dienen daarbij zoveel mogelijk gewaarborgd te blijven. De beoogde oplossingsrichting moet het liefst op basis van gestandaardiseerde koppelvlakken gerealiseerd worden.

Omschrijving van gewenste doelsituatie

In de beoogde doelsituatie is sprake van het uitplaatsen van dossiers, welke kort na afhandeling en sluiten niet meer bij de gemeente in haar systemen worden opgeslagen, maar in door het RHCL geboden e-Depot en Collectie Beheer Systeem (CBS) beschikbaar worden gehouden.

Deze mogelijkheid wordt geboden omdat afgesloten dossiers nagenoeg geen mutaties meer kennen en derhalve al vroegtijdig in een e-Depot opgeslagen kunnen worden, vooruitlopend op wettelijk verplichte overbrenging. Het voordeel van deze aanpak is dat de gegevenshuishouding al in een vroeg stadium op kwaliteit en compleetheid kan worden geverifieerd, alsook de kosten tot het intern opslaan en beschikbaar houden van dossiers bij de gemeente zelf gereduceerd kunnen worden.

Het is echter wel belangrijk dat uitgeplaatste dossiers goed vindbaar en toegankelijk blijven. Hierbij is het gewenst dat de ambtenaar naslag kan doen, waarbij het zoeken naar zaak- en / of inhoudelijke informatie eenvoudig is en de locatie van het dossier geen element is waar de ambtenaar rekening mee hoeft te houden.

Bij de gemeente Maastricht wordt al gebruik gemaakt van zoekschil MY-LEX Overheid. De wens bestaat om derhalve de uitgeplaatste dossiers via deze zoekschil vindbaar en opvraagbaar te maken.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten waren van toepassing in het onderzoek:

- Gebruik van zoekschil MY-LEX Overheid

Reden is dat dit de huidige zoekschil van de gemeente Maastricht is.

- Primair beoogd gebruik van het e-Depot van het Nationaal Archief
  Als e-Depot wordt de voorziening zoals geboden door het Nationaal Archief als primair bouwblok gezien. Eventueel kan als (tijdelijk) alternatief een “eigen” e-Depot product gebruikt worden.
- Het Collectie Beheer Systeem (CBS) van het RHCL is MAIS-Flexis van leverancier DE REE Archiefsystemen
- Zoveel mogelijk gebruikmaken van open standaarden voor interfacing tussen systemen, waarbij CMIS specifiek is aangemerkt als standaard voor document bevragingen in het e-Depot van het Nationaal Archief.

Onderzoeksproces

Voor het onderzoeksproces is navolgende aanpak verkozen en doorlopen:

- **Kick-off meeting**
  Met alle betrokken partijen is besproken de keten en daarbij behorende interpretatie van de documentenstroom door de domeinen, systemen, alsook actoren.

Opvolgend zijn inhoudelijke interviews afgenomen met de specialisten van de belangrijkste systemen en informatie ingewonnen van een eerste gebruiker:

- **Interview met het Nationaal Archief**
  Twee interviews zijn afgenomen, waarbij gesproken is met Wout van der Reijden, Recordkeeping Advisor en Remke Verdegem, Product Manager e-Depot. Hierbij is een toelichting verkregen op het door het Nationaal Archief geleverde product e-Depot, op zowel functionele als technische aspecten relevant voor de pilot.

- **Interview met Stefan Kerkmeester, projectleider van programma DWR**
  In dit interview is specifiek gesproken over de ervaringen van programma DWR met het e-Depot van het Nationaal Archief, teneinde inzicht te krijgen in praktische gebruikskanten en zoekmogelijkheden.

- **Interview met leverancier DE REE Archiefsystemen**
  In dit interview is gesproken met Gerard Mulder om inzicht te krijgen in de mogelijkheid van aansluiten van (a) het CBS MAIS-Flexis op het e-Depot van het Nationaal Archief en (b) het bewerkstelligen van een koppeling met zoekschil MY-LEX Overheid. Dit om te bepalen hoe en waar metadata beschikbaar komt.

Achtergrondinformatie producten en standaarden

MY-LEX Overheid

MY-LEX Overheid is ontwikkeld met en voor de Nederlandse overheidsfunctionaris. Het zoekgedrag is afgestemd op de behoeften en belevingswereld en processen van een gemeente.

MY-LEX Overheid biedt geïntegreerd toegang tot alle door een gemeente geselecteerde, eigen databanken. Het geheel wordt doorzoekbaar gemaakt via één overzichtelijke interface. Hierbij kan worden gedacht aan eigen, intern informatiesysteem (zoals uw DMS, CMS of zaaksysteem), de website en GEO-informatie. Daarnaast biedt het systeem geïntegreerd toegang tot alle voor de

gemeente relevante externe bronnen. Ook worden de rechten en vertrouwelijkheden uit de bronnen gerespecteerd, waardoor de ambtenaar alleen informatie kan vinden waar hij voor gemachtigd is. Samengevat voorkomt MY-LEX Overheid® dat een ambtenaar meerdere systemen (informatieloketten) moet raadplegen om tot een integrale informatievoorziening te komen via content integratie.

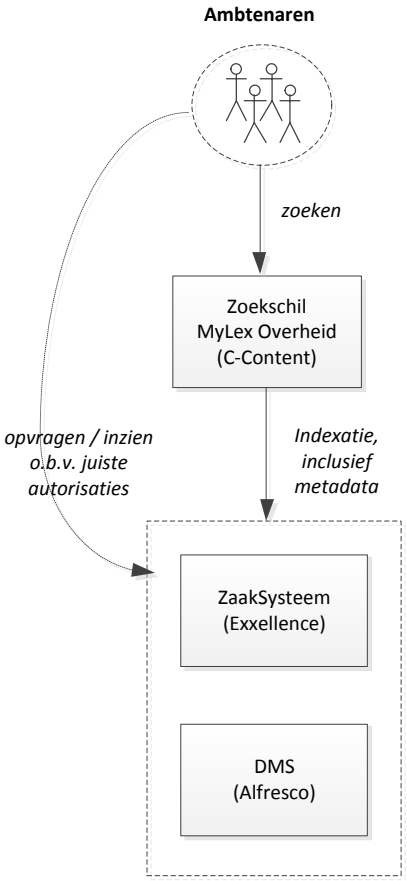
OASIS CMIS

OASIS CMIS (Content Management Interoperability Services) is een open standaard om op eenduidige en standaard manier te communiceren met ECM / CM / DM systemen. CMIS is een leverancier neutrale, platform- en taal onafhankelijke specificatie.

De CMIS standaard staat op de “pas toe of leg uit” lijst van het Forum Standaardisatie.

Situatie zonder uitplaatsen

Ambtenaren zoeken naar zaak- en inhoudelijke informatie via zoekschil MY-LEX Overheid. MY-LEX Overheid bouwt een index van gegevens op, gebaseerd op zaakinformatie en metadata uit het Zaaksysteem en inhoudelijke documentinformatie (voor o.a. full-tekst search) en metadata uit het Document Management Systeem. Zoekresultaten worden in samenhang, overzichtelijk weergegeven, geordend en gerangschikt op relevantie. Toegang tot de werkelijke documenten is beschikbaar via een directe link naar het bronsysteem.



Scenario's voor het uitplaatsen

In alle scenario's voor uitplaatsen geldt dat:

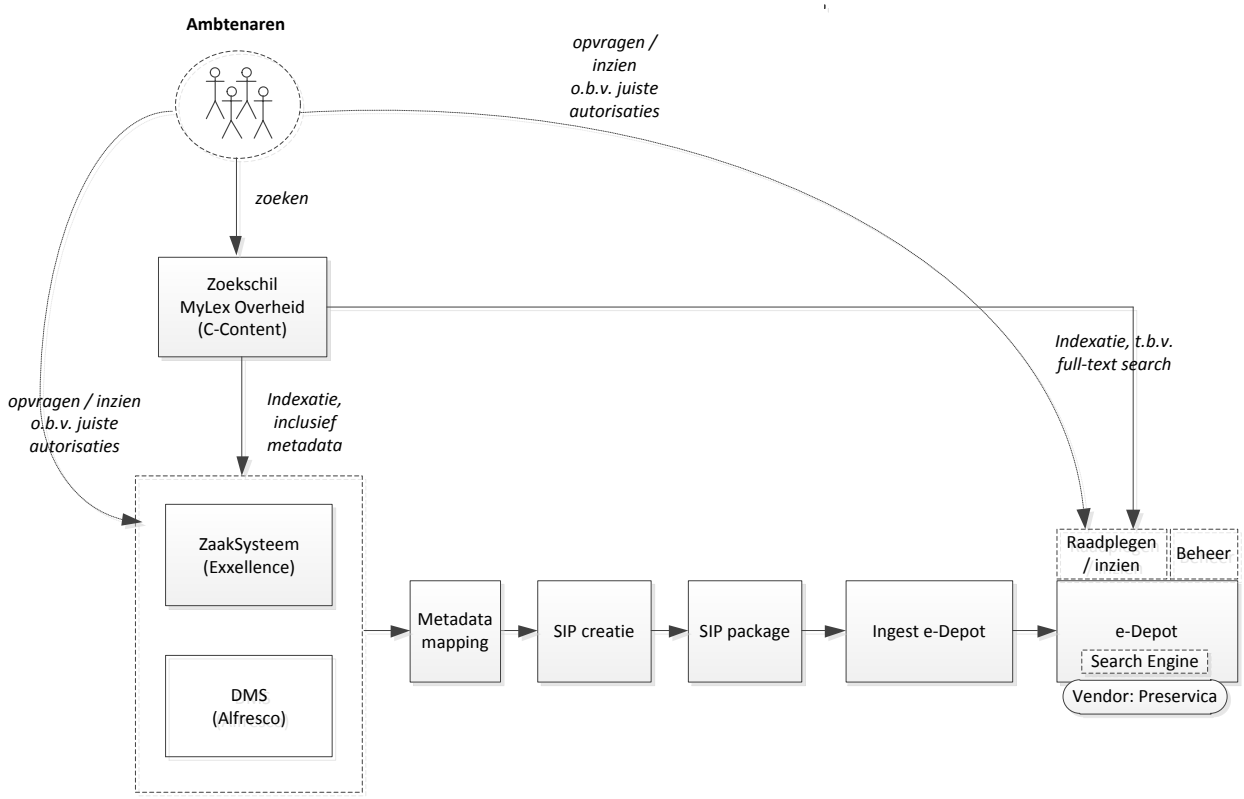
- Document opvraging uit het e-Depot via de CMIS standaard plaatsvindt
- Het opvragen van metadata uit het CBS plaatsvindt op basis van OAI-PMH
- Het opvragen van metadata uit het e-Depot plaatsvindt op basis van TopX

Scenario 1. Indexeren / zoeken tegen Zaaksysteem en e-Depot

Ambtenaren zoeken naar zaak- en inhoudelijke informatie via zoekschil MY-LEX Overheid. MY-LEX Overheid bouwt een index van gegevens op, gebaseerd op zaakinformatie en metadata uit het Zaaksysteem en inhoudelijke documentinformatie (voor o.a. full-tekst search) en document metadata uit het e-Depot van het Nationaal Archief.

In dit scenario wordt uitgegaan van het aanhouden van de zaakinformatie en gerelateerde metadata in het gemeentelijke Zaaksysteem, waarbij de feitelijke bronartifacten (documenten) en basale document metadata opgeslagen worden in het e-Depot van het Nationaal Archief.

Toegang tot gegevens wordt bepaald door de reeds bestaande autorisaties in het Zaaksysteem.



Voordelen:

- Zaak- / dossierinformatie zoals reeds opgebouwd wordt hergebruikt.
- Enkel de verwijzing naar bronartifacten (documenten) wijzigt van het gemeente eigen Document Managent Systeem naar het e-Depot van het Nationaal Archief.
- Gemeente hoeft geen voorzieningen te treffen voor langdurige opslag van bronartifacten (documenten).

Nadelen:

- Bij het uiteindelijk overbrengen van de dossiers, zal het proces van metadata mapping en validatie alsdan moeten plaatsvinden en de SIP package opgebouwd moeten worden uit meerdere bronsystemen, te weten het gemeentelijk Zaaksysteem en het e-Depot van het Nationaal Archief.

Algemene bevindingen:

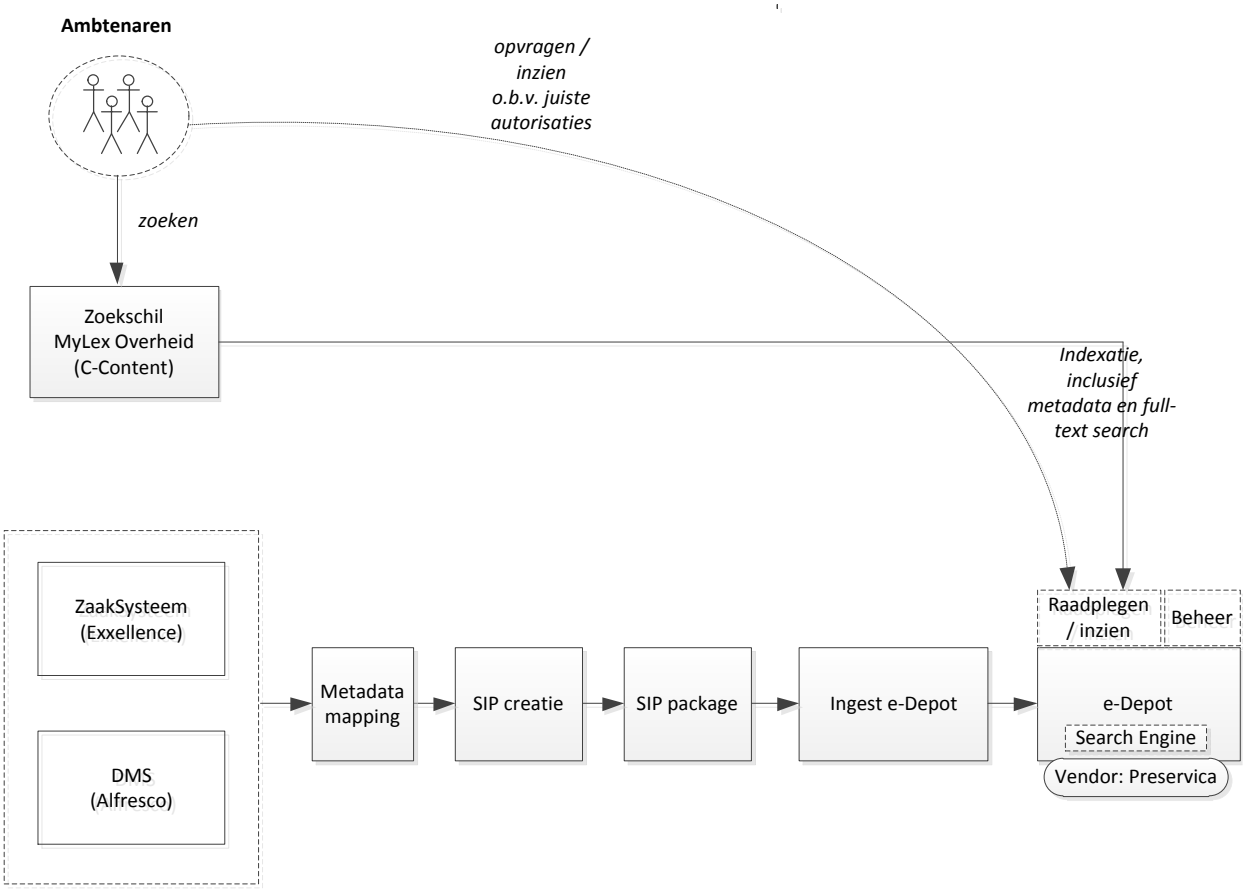
In dit scenario is de vraag of het beoogde voordeel van het uitplaatsen vóór feitelijke overbrenging werkelijk voordeel oplevert, behalve het “uitbesteden” van de dataopslag van bronartifacten (documenten).

Scenario 2. Indexeren / zoeken tegen e-Depot

Ambtenaren zoeken naar zaak- en inhoudelijke informatie via zoekschil MY-LEX Overheid. MY-LEX Overheid bouwt een index van gegevens op, gebaseerd op zaakinformatie, metadata en inhoudelijke documentinformatie (voor o.a. full-tekst search) uit het e-Depot van het Nationaal Archief.

In dit scenario wordt uitgegaan van het aanhouden van de zaakinformatie en gerelateerde metadata en feitelijke bronartifacten (documenten) in het e-Depot van het Nationaal Archief.

Toegang tot gegevens wordt bepaald door de daartoe aanwezige gegevens in de metadata uit het e-Depot van het Nationaal Archief. Juiste toegangsverlening is hierdoor sterk gekoppeld aan de kwaliteit van metadata welke wordt gecreëerd bij het uitplaatsen.



Voordelen:

- Gemeente hoeft geen voorzieningen te treffen voor de langdurige opslag van bronartifacten (documenten).
- Alle gegevens, zowel metadata als bronartifacten (documenten) zitten in één bron.
- Bij het uitplaatsen van de dossiers vindt al vroegtijdig het proces van metadata mapping en validatie plaatst.

Nadelen:

- Herbruikbaarheid / toegankelijkheid van metadata. Bij het uitplaatsen wordt metadata vertaald vanuit het Zaaksysteem en in het e-Depot van het Nationaal Archief geborgd als TopX bestand. Deze metadata zal door het indexproces / zoeksysteem intern vertaald en bruikbaar gemaakt moeten worden.
- Autorisaties op en in dossiers wordt veelal mede bepaald door metadata. Complexiteit wordt voorzien wanneer metadata als onderdeel van de bronartifacten beschikbaar is voor uitvragende systemen.
- Op uitgeplaatste dossiers kunnen metadata wijzigingen voorkomen in de vorm van correcties of verrijkingen. Het is onduidelijk hoe metadata wijzigingen op reeds uitgeplaatste dossiers moet plaatsvinden.
- De functie van een Collectie Beheer Systeem ontbreekt en moet ten dele opgevangen worden door het indexproces / zoeksysteem.

Algemene bevindingen:

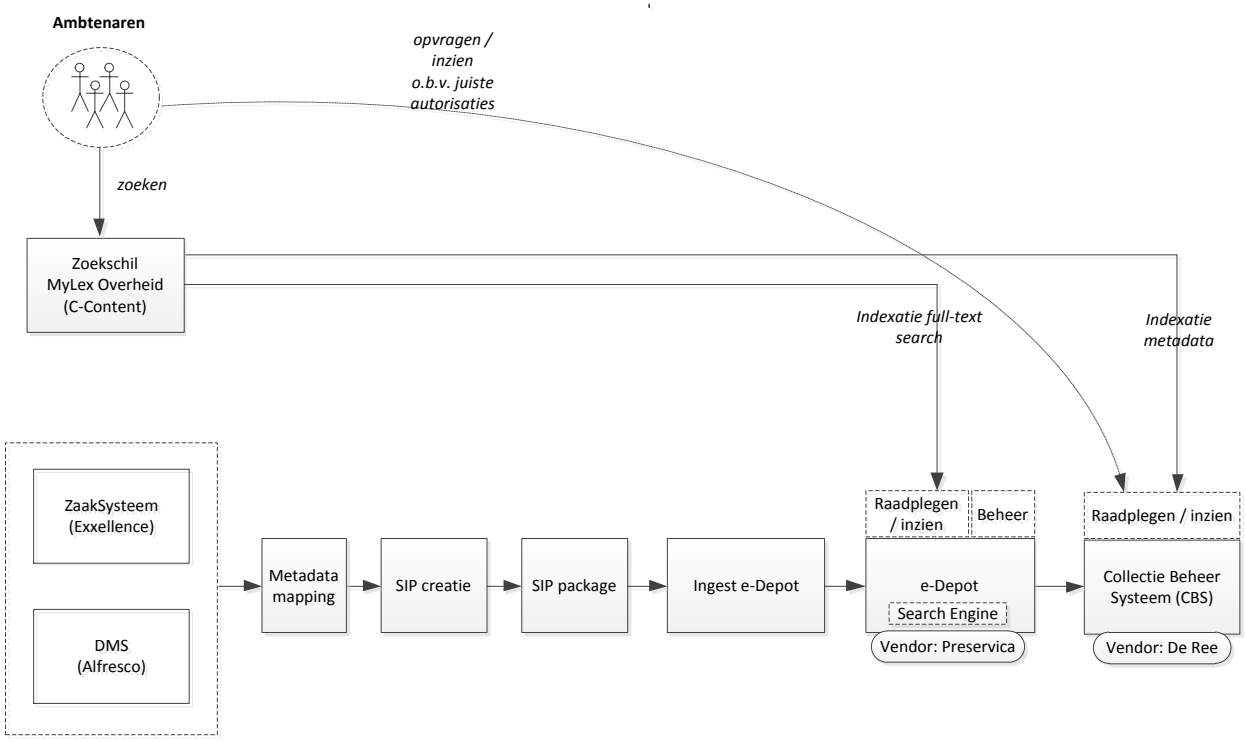
Dit scenario heeft het voordeel van het geconsolideerd uitplaatsen van dossiers, maar de praktische bruikbaarheid van die gegevens door het ontbreken van de functie van een Collectie Beheer Systeem wordt betwijfeld.

Scenario 3. Indexeren / zoeken tegen e-Depot en CBS

Ambtenaren zoeken naar zaak- en inhoudelijke informatie via zoekschil MY-LEX Overheid. MY-LEX Overheid bouwt een index van gegevens op, gebaseerd op zaakinformatie en metadata uit het Collectie Beheer Systeem (CBS) en inhoudelijke documentinformatie (voor o.a. full-tekst search) en metadata uit het e-Depot van het Nationaal Archief.

In dit scenario wordt uitgegaan van het aanhouden van de zaakinformatie en gerelateerde metadata in het Collectie Beheer Systeem (CBS), waarbij de feitelijke bronartifacten (documenten) en basale document metadata opgeslagen worden in het e-Depot van het Nationaal Archief.

Toegang tot gegevens wordt bepaald door de daartoe aanwezige gegevens in de metadata uit het Collectie Beheer Systeem. Juiste toegangsverlening is hierdoor sterk gekoppeld aan de kwaliteit van metadata welke wordt gecreëerd bij het uitplaatsen.



Voordelen:

- Gemeente hoeft geen voorzieningen te treffen voor de langdurige opslag van zaakinformatie, gerelateerde metadata en bronartifacten (documenten).
- Bij het uitplaatsen van de dossiers vindt al vroegtijdig het proces van metadata mapping en validatie plaatst.

- De functie van een Collectie Beheer Systeem (CBS) maakt het mogelijk dat op uitgeplaatste dossiers metadata beheer in de vorm van wijzigingen, correcties en / of verrijkingen kan worden uitgevoerd.
- Voor het uitvragen / opvragen van metadata en bronartifacten bestaan open standaarden, respectievelijk OAI-PMH en CMIS.

Algemene bevindingen:

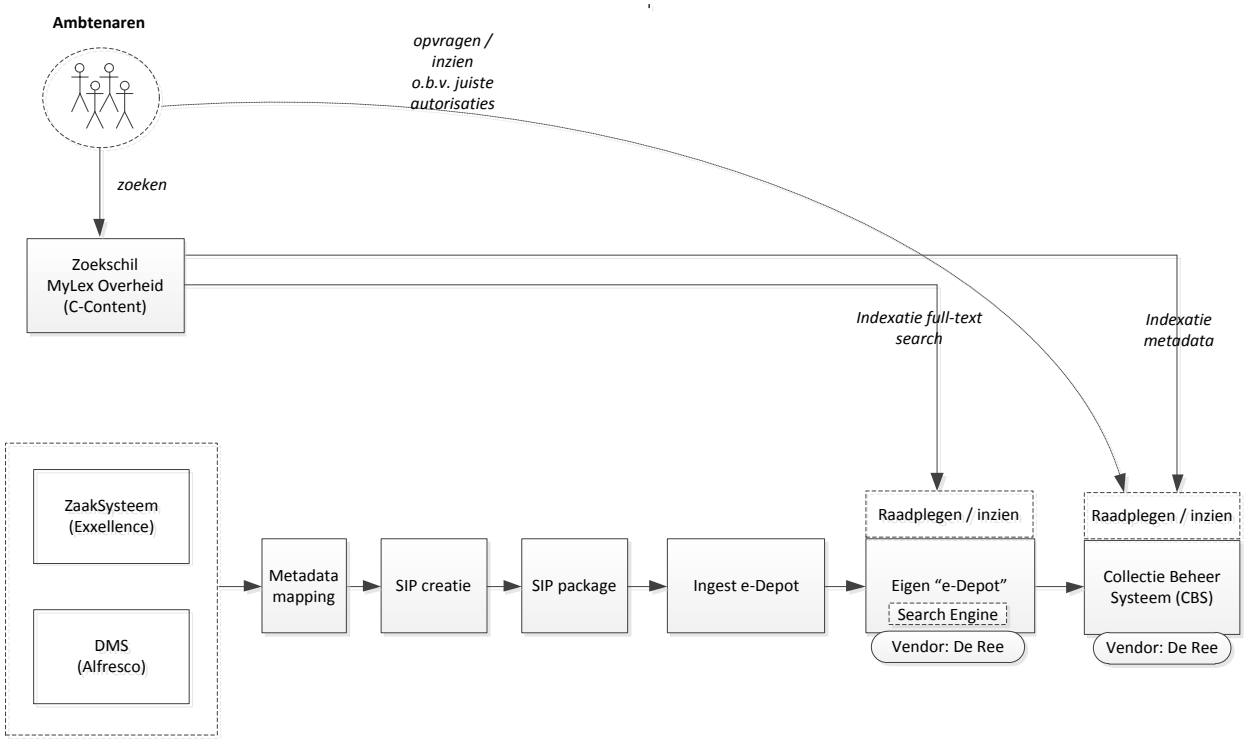
Dit scenario heeft het voordeel van het geconsolideerd uitplaatsen van dossiers, waarbij het component dataopslag van bronartifacten (documenten) afgedekt is via het e-Depot van het Nationaal Archief en de functie van een Collectie Beheer Systeem (CBS) en bijbehorend metadata beheer op een juiste manier kan plaatsvinden.

Scenario 4. Indexeren / zoeken tegen alternatief, te weten "eigen" e-Depot + CBS van DE REE

Als alternatief scenario is kort bestudeerd het gebruiken van een "eigen" e-Depot in plaats van het e-Depot van het Nationaal Archief. Hierbij is gekeken naar een e-Depot oplossing van DE REE, welke naadloos aansluit op het reeds bestaande CBS MAIS-Flexis.

Ambtenaren zoeken in dit scenario naar zaak- en inhoudelijke informatie via zoekschil MY-LEX Overheid. MY-LEX Overheid bouwt een index van gegevens op, gebaseerd op zaakinformatie en metadata uit het Collectie Beheer Systeem (CBS) en inhoudelijke documentinformatie (voor o.a. full-tekst search) en metadata uit het “eigen” e-Depot.

Toegang tot gegevens wordt bepaald door de daartoe aanwezige gegevens in de metadata uit het Collectie Beheer Systeem. Juiste toegangsverlening is hierdoor sterk gekoppeld aan de kwaliteit van metadata welke wordt gecreëerd bij het uitplaatsen.



Voordelen:

- Gemeente hoeft geen voorzieningen te treffen voor langdurige opslag van zaakinformatie, gerelateerde metadata en bronartifacten (documenten).
- Bij het uitplaatsen van de dossiers vindt al vroegtijdig het proces van metadata mapping en validatie plaatst.
- De functie van een Collectie Beheer Systeem (CBS) maakt het mogelijk dat op uitgeplaatste dossiers metadata beheer in de vorm van wijzigingen, correcties en / of verrijkingen kan worden uitgevoerd.
- Voor het uitvragen / opvragen van metadata en documenten bestaan open standaarden, respectievelijk OAI-PMH en CMIS.

Nadelen:

- Geen gebruikmaking van het landelijke e-Depot van het Nationaal Archief

Algemene bevindingen:

Betwijfeld wordt of een eigen e-Depot voorzienig gerealiseerd zou moeten worden, naast de beschikbaarheid van het e-Depot van het Nationaal Archief.

Algemene aandachtspunten

- Het moment van het technisch uitvoeren van de handelingen tot uitplaatsen zijn vooralsnog niet bepaald. In principe zou dit ad-hoc na iedere sluiting van een dossier kunnen plaatsvinden, maar een geplande batch georiënteerde aanpak, waarbij bijvoorbeeld iedere week, maand of kwartaal de dan afgesloten dossiers worden uitgeplaatst is allicht ook voldoende.

- Bij het uitplaatsen is een dossier tijdelijk ‘zoek’ i.v.m. de doorlooptijd tussen SIP creatie tot beschikbaar zijn in het e-Depot en CBS. De overbruggingsperiode tussen start uitplaatsen en beschikbaar zijn in de zoekresultaten na indexatie is een aspect om nader te bestuderen.

Voorkeursscenario

Het voorkeursscenario voor uitplaatsen is Scenario 3 – ‘Indexeren / zoeken tegen e-Depot en CBS’.

Het op deze manier realiseren van de zoekfunctionaliteit voor de ambtenaar is het meest standaard en toekomst vast, alsook past binnen de primair beoogde functie van de verschillende systemen.

Daarnaast heeft dit scenario de voorkeur door het gebruik van open standaarden voor de interfaces voor metadata en documenten opvragingen.

---

[1] Bestand ‘RHCL - Gemeente Maastricht - Pilot e-Depot - Schets keten - Overview - v03.pdf’